

Dragan K. VUKČEVIĆ*

Poštovani prijatelji,

Čast mi je da priložim svoju riječ uvaženom skupu posvećenom velikom jubileju naše istorije i kulture. Tu riječ ispunjava duboko poštovanje prema onom koji nas je poslije jednog milenijuma ovdje okupio — prema dukljanskom knezu Vladimiru.

Veliki ljudi u istoriji liče na udaljene zvijezde na nebeskom svodu. Oni poput zvijezda još dugo šalju svjetlost svoga imena i djela dolazećim vremenima i pokoljenjima. Sa svoda pamćenja oni svjedoče, opominju i podstiču.

Jedna od takvih zvijezda naše duhovnosti je i dukljanski knez Vladimir. Govori nam on da u korijenu svih jezika postoji onaj koji je razumljiv svima, da temelje svih religija čini jedna vjera, da se sve civilizacije zasnivaju na istom osnovu. To isto koje nije uvijek jednako zove se ljudskost. To najvrednije u nama daje smisao našem prolaznom postojanju. Čini nas dostojnim imena Čovjeka. Zato je knez Vladimir rod svakome od onih kojima je ljudskost ispuni-la ime, a ljubav obasjala prezime. Tačnije, on je rod svima koji nose čovjeka u sebi, bez obzira na jezik kojim govore, religiju koju usvajaju, naciju kojoj pripadaju ili državu u kojoj žive.

Rođen je na razmeđu svjetova i život je proveo na nemirnoj i varljivoj granici, gdje su se susreli narodi i države, sukobile civilizacije i vjere, izmještala društva i ljudi.

Svjedočanstva kazuju da se vrlinom branio od nevolja, umnošću od neprijatelja i žrtvom od grijeha. Zato takve ličnosti svojim životom ispisuju priču o nadmoći ljudskosti, a stradanjem svjedoče o uzvišenosti dobra. Tako se nadrastaju uske granice etnosa, politike i države. Ali, one nas svojim životom i žrtvom uvode i u one prostore univerzalnog u čovjeku i vremenu.

Zato ovaj jubilej otvara suštinsko pitanje: U čemu je značaj i značenje kneza Vladimira za nas današnje? Za nas podijeljene unutar sebe, zavađene sa drugima, u nesporazumu sa vremenom.

* Akademik Dragan K. Vukčević, CANU

Istinski vjerujem da nam danas poručuje: nema tog zla koje ne može pobijediti ljudskost i nema te mržnje koju ne može poraziti ljubav ako je čovjek — Čovjek. Time nam on kazuje da sve prošlo ima dva lika: minulo i bilo. Ono prvo je prošlo čega nema i ne može ga više nikada biti. Ovo drugo je lik prošlog, bremenit budućnošću. Prvom pripadaju njegovi dželati, o ovom drugom on svjedoči.

Zato, sa osjećanjem ponosa, mogu reći da društva, narodi i države koji u svojoj istoriji imaju ovakve ličnosti nose svojevrzni zavjet sa ljudskošću. Ona obavezuje i one koji žive u vremenima koja dolaze poslije njih.

U tome vidim značaj kneza Vladimira u istoriji duhovnosti i državnosti Crne Gore. To je posebno vrijedno naglasiti danas, u vremenu koje, opsjednuto brzinom vidljivog, gubi razumijevanje za značaj i dubinu nevidljivog.

Iz svega rečenog čini mi se da je potrebno njegovo ime ugraditi u posebnu nagradu koju bi ustanovila Crnogorska akademija nauka i umjetnosti. Ona bi se dodjeljivala podvižnicima koji svojim djelom utemeljuju, grade i razvijaju našu duhovnost. Time ga nećemo učiniti samo svojim, ali ga možemo vratiti sebi.